

MALMÖ HÖGSKOLA

**MENINGSSKAPANDE PROCESSER I MÖTEN
MED EXPRESSIV DANS I ÄMNET IDROTT
OCH HÄLSA**

TORUN MATTSSON

VAD ÄR PROBLEMET?

Ämnet idrott och hälsa är ett aktivitetsämne som befinner sig i en tävlings- och rangordningslogik (Larsson & Redelius, 2008).

Fokus på att göra och inte att kunna (Ekberg, 2009; Barker *et al.*, 2015).

Ett ämne på pojkars villkor (Larsson *et al.*, 2007; Oliynyk, 2014; Skolinspektionen, 2010).

VARFÖR DANS I ÄMNET IDROTT OCH HÄLSA?

Dans förekommer sparsamt i idrottsundervisning och estetiska perspektiv på dans uppfattas inte som värdefull eller giltig kunskap (Gard, 2006; Mattsson & Lundvall, 2015).

Idrottslärare känner sig ofta osäkra på dansens roll och hur de ska undervisa i dans (Lundvall & Meckbach, 2008).

DANSENS POSITION I IDROTTSÄMNETS KURSPLANER (MATTSSON & LUNDVALL, 2015)

	Dans som uttryck	Dans som fysisk träning	Dans som kulturbevarare
Lgr 2011	svag	stark	stark
Lpo 1994	svag	stark	stark
Lgr 1980	svag	stark	stark
Lgr 1969	stark	stark	stark
Lgr 1962	stark	stark	stark

EN PEDAGOGISK INTERVENTION

Elever och idrottslärare på en "vanlig" högstadieskola. Tre klasser i årskurs 8 och 9.

Åtta lektioner i ett danstema med utgångspunkt i Rudolf Labans rörelseramverk.

Intervjuer före och efter.

Videobeskrivningar av samtliga lektioner.

Elevens berättelser i loggböcker.

EXPRESSIVA DANSUPPDRAG

A photograph showing the silhouettes of several dancers in a studio. The dancers are captured in various expressive poses, such as arching their backs, extending their arms, and supporting a partner. The background is a bright, glowing wall, creating a high-contrast scene. The floor is dark and reflective.

Dans som tar fasta på rörelseupplevelsen, det estetiska uttrycket och en intention att förmedla tankar, känslor och sinnesstämningar i och genom rörelser.

SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Syftet är att beskriva och analysera elevers meningsskapande när de deltar i expressiva dansuppdrag i ämnet idrott och hälsa.

- Hur synliggörs estetiska erfarenheter och i vilken riktning sker meningsskapande?
- På vilket sätt påverkar elevers vanor kroppsliggörande?

ETT TRANSAKTIONELLT ANGREPPSSÄTT

Avstamp i pragmatismen främst genom John Deweys senare arbeten (Dewey, 1934/2005; 1938/1997; Dewey & Bentley, 1949).

Kunskap är observerbart och sker genom individens handlingar i samspel med omgivningen.

Erfarenhet är det sätt som människor är i kontakt med verkligheten.

TEORETISKA BEGREPP

Estetisk erfarenhet är en fullbordan eller fulländning av en erfarenhet, något unikt och en känsla av att känna sig speciellt närvarande (Dewey, 1934/2005).

Vanor är predispositioner till handling (Dewey, 1938/1997).

Kroppsliggörande betyder att kroppen konstitueras i transaktioner med omgivningen dvs. det som sker i handlingar (Sullivan, 2001).

PRAKTISK EPISTEMOLOGISK ANALYS

(WICKMAN & ÖSTMAN, 2002)

Jag prövar följande modifierade analysverktyg:

Syfte	dansuppdraget
Stå fast	handling (A) som visar det som deltagarna är överens om
Luckor	konsekvenser av (A), likheter och skillnader mot det som står fast
Uteblivet möte	icke förändring
Förändring	ny handling (B)
Meningsskapande av	riktningen på handling (B), konsekvenser handling (B)
Estetisk erfarenhet	fulländning av dansuppdraget (C)

INDIVIDEN OCH DANSUPPDRAGET

För de flesta elever står det fast att röra olika kroppsdelar till musik.

Elevers vanor och föreställningar om mjuka rörelser som feminina kan vara luckor och innebära ett uteblivet möte.

Eleverna fyller på luckor med nya relationer och meningsskapande sker i riktning mot fulländning av det expressiva dansuppdraget.

PARET OCH DANSUPPDRAGET

Syftet är att utforska olika aspekter av balans.

1. Två pojkar jagar varandra och undviker kroppskontakt. Inget står fast.
2. Pojkarna förändrar sina rörelser och brottas med varandra i en idrottslig kamp.
3. De förändrar sina rörelser och balanserar ovanpå varandra. Det tolkas som en estetisk erfarenhet och en fulländning av dansuppdraget.

Estetiska erfarenheter, kroppsliggörande och vanor tycks vara dynamiska och föränderliga. Föreställningar om feminina rörelser och kroppskontakt med någon av samma kön som något "konstigt" kan utmanas.

Expressiva dansuppdrag kan tillföra nya dimensioner av kroppsliggörande och utvidga synen på lärande i ämnet idrott och hälsa.

REFERENSER

- Barker D., Quennerstedt, M. & Annerstedt, C. (2015). Inter-student interactions and student learning in health and physical education: a post-Vygotskian analysis. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 20(4), 409-426.
- Dewey, J. (1934/2005). *Art as experience*. New York: Penguin Group.
- Dewey, J. (1938/1997). *Experience and education*. New York: Dover.
- Dewey, J. & Bentley, A.F. (1949). *Knowing and the known*. Boston: The Beacon Press.
- Ekberg, J-E., (2009). *Mellan fysisk bildning och aktivering. En studie av ämnet idrott och hälsa i skolår 9*. (Doktorsavhandling). Malmö: Malmö Högskola.
- Gard, Michael (2006). Neither flower child nor artiste be: aesthetic, ability and physical education, *Sport, Education and Society*, 11(3), 231-241.
- Larsson, H. & Redelius K. (2008). Swedish physical education research questioned – current situation and future directions. *Physical Education & Sport Pedagogy*, 13(4), 381-398.
- Lundvall, S. & Meckbach, J. (2008). Mind the gap: physical education and health and the frame factor theory as a tool for analysing educational settings. *Physical Education and Sport Pedagogy*, 13(4), 345-364.
- Mattsson, T. & Lundvall, S. (2015). The position of dance in physical education. *Sport, Education & Society*, 20(7-8), 855-871.
- Oliynyk, I. (2014). *Att göra tudelning. Om att synliggöra och diskutera ämnet idrott och hälsa för de yngre åldrarna ur ett genusperspektiv*. Malmö: Malmö högskola
- Skolinspektionen (2010). *Mycket idrott och lite hälsa. Rapport från Flygande tillsynen i idrott och hälsa*.
- Sullivan, S. (2001). *Living across and through skins. Transactional bodies, pragmatism and feminism*. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press.
- Wickman, P-O. & Östman, L. (2002). Learning as discourse change. A sociocultural mechanism. *Science Education*, 86, 601-623.

Tack för att ni
lyssnade!

torun.mattsson@mah.se

